

Εκτενείς αστικοί χώροι κυκλοφορίας, μεγάλα πάρκα, λευκή καθαριότητα και έντονα χριστιανικά μεγαλεπήβολα εκκλησιαστικά μνημεία, κοσμούν τον πυρήνα και τις τροχιές της σλαβικής μεγαλούπολης. Τα ενεργειακά φορτία που αναδύονται από τα έγκατα της ιστορίας της είναι εξίσου συγκλονιστικά με εκείνα που αναδύονται από την Πόλη. Δύο μεγάλα πολιτισμικά σύμβολα για τον κόσμο που παίρνουν και συγκινησιακές διαστάσεις για μας τους κοντύτερα παροικούντες.

Οι πορείες των πολιτισμών που δημιούργησαν τα δύο αυτά ανθρώπινα σύνολα μέσα στον ιστορικό χρόνο είναι εντελώς διαφορετικές. Από το θρήσκευμα έως τον τεχνικό πολιτισμό και τον τρόπο σκέψης, από την καθημερινότητα έως τον τρόπο που φτιάχνουν οικογένειες οι Ρώσοι και οι Τούρκοι τοποθετούνται στα αντίθετα άκρα.

Ορθόδοξοι χριστιανοί και μουσουλμάνοι, εκπαιδευμένοι στον λογισμό και απαίдеυτοι στα δεσμά της παθητικότητας, οι μεν και οι δε βρέθηκαν ξαφνικά να ακονίζουν τα όπλα τους έτοιμοι να τα στρέψουν ο ένα στον άλλον. Μάλιστα οι τούρκοι το έπραξαν κιόλας καταρίπτοντας ένα μαχητικό ρωσικό την ώρα που αυτό επιχειρούσε στο μέτωπο του συριακού εμφυλίου. Αυτό το γεγονός στάθηκε ικανό να ανατρέψει καθώς φαίνεται την υφιστάμενη ισορροπία δυνάμεων των δύο χωρών. Εκεί που ήταν έτοιμη μία συνεργασία για τα ενεργειακά υλικά και η οποία καλλιεργούσε προσδοκίες και σε μās τους Έλληνες λόγω συμμετοχής μας στο κονσόρτσιουμ, η κατάρριψη του ρωσικού μαχητικού ανέτρεψε κάθε σχέδιο και έφερε τις δύο αντίπαλες έτσι κι αλλιώς χώρες στα πρόθυρα του πολέμου.

Αν και το συμβάν με στρατιωτικούς όρους κρινόμενο θεωρείται μικρό, μπορεί ωστόσο να πυροδοτήσει ευρύτερες αναφλέξεις στην περιοχή λόγω της οργανικής αστάθειας που προκαλεί η κατάσταση στη Μέση Ανατολή.

Οι ρώσοι έχουν οικονομικούς και στρατιωτικούς λόγους να υπερασπίζονται το καθεστώς του Άσσαντ στη Συρία. Μαζί με τους Ιρανούς σιίτες, Κούδρους και Κινέζους κυρίως δημιούργησαν ένα συνασπισμό χωρών εναντίον των σουνιτών αράβων και τζιχαντιστών οι οποίοι απειλούν να ανατρέψουν τις ισορροπίες στον παγκόσμιο τομέα του πετρελαίου.

Οι τούρκοι από την άλλη βλέποντας το εσωτερικό πρόβλημα της κουρδικής μειονότητας να μετεξελίσσεται σε διεθνές και να απειλεί την εδαφική της ακεραιότητα έσπευσαν να συνδράμουν στην εξστρεμιστική για τα διεθνή δεδομένα, δράση του λεγόμενου κράτους των

τζιχαντιστών η οποία στρέφεται και εναντίον των κούδρων της Συρίας, του Ιράκ και της Τουρκίας. Η τουρκική ηγεσία δείχνει να τα έχει χαμένα. Το αρχικό της “δόγμα” Νταβούτογλου περί μηδενικής αντιπαλότητας με τις γειτονικές χώρες φαίνεται πως αναστρέφεται ολοκληρωτικά. Με την Αιγυπτο, το Ισραήλ, τη Συρία του Άσσαντ, τον Λίβανο, τη Ρωσία, κλπ, οι σχέσεις που κατάφερε να οικοδομήσει βρίσκονται λίγο πιο πάνω από εκείνο της πολεμικής σύρραξης. Την ίδια στιγμή και η οικονομία της άρχισε να χάνει με γοργούς ρυθμούς τον πρώιμο δυναμισμό της οξύνοντας ακόμα περισσότερο τη δυσχερή της κατάσταση.

Έχοντας όλα αυτά μπροστά της η τουρκική ηγεσία υπό τον Ερτογάν δεν έπραξε τίποτα το ασυνήθιστο. Αφού είναι μέλος του NATO, οφείλει να επωφεληθεί και να αναλάβει το ίδιο να τη βοηθήσει με κάθε δυνατό τρόπο. Η κατάρριψη του ρωσικού μαχητικού είχε ως στόχο να λειτουργήσει ως έναυσμα για ευρύτερη σύγκρουση των δύο χωρών, στην οποία η Τουρκία θα ενισχύονταν από δυνάμεις του NATO. Έτσι θα βρισκόταν σε θέση να επιλύσει ευκολότερα τα δικά της προβλήματα αλλά και να εγκαθιδρύσει μία ισορροπία ισχύος στην περιοχή προς όφελος των συμφερόντων της.

Όμως το σχέδιο απέτυχε μέχρις ώρας γιατί ούτε ο Πούτιν επεξέτεινε την στρατιωτική σύγκρουση με την Τουρκία ούτε το NATO δήλωσε έτοιμο να συνδράμει σε μία τέτοια περίπτωση το μέλος του Τουρκία.

Η τουρκική ηγεσία έμεινε κρεμασμένη στον πονηρό ιστό που η ίδια έπλεξε. Πληρώνει μάλιστα ένα βαρύ οικονομικό τίμημα από τις κυρώσεις που προκήρυξε η ρωσική ηγεσία του Πούτιν σε βάρος της.

Γιατί δεν είναι δυνατόν ο Ερτογάν να έχει χάσει κάθε αίσθηση λογικής κάτω από την έπαρση της ηγεμονίας του. Να επιχειρήσει δηλαδή μία κατά μέτωπο σύγκρουση με τη Ρωσία όταν ξέρει πολύ καλά ότι η δύναμη πυρός της χώρας του υπολείπεται κατά πολύ της ρωσικής. Για παράδειγμα τα τάνκς της Ρωσίας ανέρχονται σε 15,398 ενώ της Τουρκίας σε 3,778. Τα θωρακισμένα οχήματα της πρώτης σε 31,298 ενώ της δεύτερης σε 7,550. Τα μαχητικά αεροπλάνα της Ρωσίας είναι 769 ενώ της Τουρκίας 223, ενώ τα επιθετικά ελικόπτερα της φθάνουν τα 462 έναντι 59 της Τουρκίας.

Η θαλάσσια δύναμη της Ρωσίας επίσης είναι ασύγκριτα μεγαλύτερη της τουρκικής. Διαθέτει ένα αεροπλανοφόρο έναντι μηδενός της Τουρκίας, 74 κορβέτες έναντι 8 και 55 υποβρύχια (ορισμένα πυρηνικά) έναντι 13 συμβατικών τουρκικών.

Με τέτοιες διαφορές στα συστήματα κρούσης και άμυνας η τουρκική ηγεσία θα ήταν μάλλον υπό την επίρρεια ναρκωτικού αν αποφάσιζε μία κατά μόνας σύγκρουση με τη Ρωσία του Πούτιν.

Πάντως η πρώτη σύγκρουση μεταξύ των δύο χωρών, που περιορίστηκε με τη κατάρριψη του ρωσικού μαχητικού, φαίνεται πως είναι η πρώτη πράξη ενός μακρόσυρτου πολεμικού σεναρίου. Η Τουρκία παρότι θέλησε να αναχθεί σε περιφερειακή δύναμη, επιχειρώντας κατά της Ρωσίας, δεν διαθέτει τις αναγκαίες προϋποθέσεις για να θεωρηθεί ως τέτοια. Στρατιωτικά εξαρτάται από τις ΗΠΑ, τεχνολογικά κατατάσσεται σε χαμηλό επίπεδο, ενώ οικονομικά διέρχεται περίοδο εξασθένησης. Οι διεθνείς της σχέσεις από την άλλη είναι έκρυθμες και ανυπόληπτες σε κάθε πλευρά του ορίζοντα. Ακόμα και εντός του μουσουλμανικού κόσμου βρίσκεται στο ενδιάμεσο των πυρών των δύο αντιμαχόμενων πλευρών.

Από την άλλη πλευρά, η Ρωσία του Πούτιν βρίσκεται σε φάση επέκτασης. Παρότι δεν διαθέτει ισχυρά οικονομικά αναχώματα λόγω της πτώσης των τιμών του πετρελαίου, η ρωσική ηγεσία στην εξωτερική της πολιτική καταφέρνει να σημειώσει κάποιες νίκες. Προσάρτισε την Κριμαία, εδραίωσε τη θέση της στην ανατολική Ουκρανία και επιχειρεί να διευθετήσει την οξύτητα στη Συρία και το Ιράκ κατά το εθνικώς πρέπει. Το επόμενο επεισόδιο φαίνεται πως θα είναι μία κλιμάκωση, σε “ανύποπτο” χρόνο, δράσης εναντίον της τουρκικής αλοζονείας ή ξεροκεφαλιάς, όπως και νάναι. Εκός εάν ο Ερτογάν σοφά ποιούμενος θελήσει να εξιλεωθεί ζητώντας την αιτούμενη διπλωματική “συγνώμη” από την Ρωσία κάτι που θα ερμηνευθεί ως δήλωση υποταγής του και αλλαγής της πολιτικής του, δηλαδή κάτι που μοιάζει απίθανο.

Θάνος Ρόλδα